

4. Кобзарь Б. С. Внеурочная воспитательная работа в школах и в группах продленного дня / Б.С.Кобзарь. – К. : Рад. школа, 1988. – 309 с.
5. Романова І. А. Позаурочна діяльність молодших школярів / І. А. Романова // Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. – 2013. – Вип. 63. – С. 200 – 206. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2013_63_41

ЗДАНЕВИЧ Л.В.,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Україна
ПОПОВИЧ О.М.,
Мукачівський державний університет, Україна

ПОТЕНЦІАЛ ОСОБИСТОСТІ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ УПРАВЛІНЦІВ ЗАКЛАДАМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Інтеграційні процеси в Україні вимагають активних реформаційних змін у системі підготовки управлінців закладами дошкільної освіти. Відповідно, заклади вищої педагогічної освіти повинні спрямовувати освітній процес на формування керівників нового формату, які володіють відповідними діловими і моральними якостями, професійною майстерністю, для яких характерним є високий рівень управлінської та комунікативної культури, відповідний стиль поведінки, готовність до інноваційної діяльності, що передбачає створення умов для самовдосконалення, яке пов'язане з активізацією резервних можливостей особистості. Про це свідчать дослідження О. Брюховецької, О.Галуса, О.Корнеєвої, К. Крутій, Г. Лаврентьєвої, Т.Махині, Л. Пісоцької та ін.

Особистість є у центрі уваги багатьох наук – педагогіки, психології, філософії. Це поняття є настільки багатограним, що, незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених цій проблемі, багато питань і до сьогодні залишаються недостатньо з'ясованими. З точки зору психолого-педагогічної науки особистість визначається як «індивід із соціально зумовленою системою вищих психічних якостей, що визначаються залученістю людини до конкретних суспільних, культурних та історичних відносин. Особистість опосередковує та визначає рівень взаємозв'язків індивіда з суспільним та природним середовищем» [3, с.83].

В основу нашого дослідження було покладено припущення про те, що: для успішної реалізації потенціалу особистості у фаховій підготовці сучасного управлінця ЗДО доцільно спрямовувати педагогічний процес на формування позитивної установки особистості. Як відомо, особливу роль у формуванні установки особистості відіграє самовладання в різних професійних ситуаціях, позитивне сприйняття реальності (коли в усіх випадках особистість уміє бачити підтвердження того, що події несуть в собі корисне, нове, професійне зростання). Установка особистості є у цьому випадку аспектом діяльнісної поведінки, соціальної, професійної активності, самостійності і реалізації творчості. Установка особистості проявляється у сформованості умінь аналізу, проектування, реалізації і рефлексії, самоконтролю.

Орієнтування педагогічного процесу у вищій школі на потенціал особистості сприяє розвитку індивідуальності кожного студента й усвідомлення свого «Я». Рівень вимог, навантаження, темп роботи у такому випадку відповідатимуть індивідуальним особливостям студентів, тим самим формуючи потенціал особистості, що в свою чергу дає можливість майбутнім менеджерам закладів дошкільної освіти здійснювати самовдосконалення та самореалізацію. Остання, власне і розкриває значення особистісного потенціалу в неперервній психолого-педагогічній підготовці як універсальне розкриття у професійній діяльності здібностей, обдарувань, індивідуальних в сил, потреб людини. Погоджуємося з Н. Хрустальновою, яка потенційні можливості людини і самореалізацію визначає як «прагнення людини реалізувати себе, свій творчий, інтелектуальний, емоційний потенціал у тій діяльності, у тій сфері духовних цінностей і культури, яка для неї є найбільш визначальною» [2, с. 24].

Становлення особистості відбувається у тому випадку, коли виникає потреба у самопізнанні. Формується певний «Я-образ», який об'єднує уявлення про фізичні сили, інтелект, емоційний статус. Потреба в розвитку і вдосконаленні цих елементів «Я-образу» свідчить про розвиток потенціалу особистості. Отже, можемо зазначити, що для орієнтування фахової підготовки на розвиток особистісного потенціалу майбутнього управлінця в освітньому процесі особливо цінним є оволодіння соціальним досвідом, шляхом «примірювання» моделей життя, визначення і візуалізація життєвих намірів і планів професійного і кар'єрного зростання. У цьому аспекті з опорою на А. Маслоу можемо зазначити, що вибір життєвого шляху самоствердження і самореалізація людини – це свідомий, цілеспрямований процес розкриття і здійснення сутнісних сил людини у її багатоманітній соціально значимій діяльності [1, с.69].

В організації професійної підготовки, на наш погляд, для задоволення потреби в реалізації потенціалу особистості варто так формувати зміст освіти, щоб забезпечити формування в майбутніх управлінців професійно значущих компетентностей, які б дали змогу успішно виконувати управлінську діяльність.

Важливим аспектом реалізації потенціалу особистості є самоосвіта майбутнього управлінця ЗДО. Вона розуміється нами як добровільна, самостійна індивідуальна пізнавальна діяльність, керована самою особистістю та спрямована на неперервне задоволення потреб соціальної, особистісної та професійно-педагогічної реалізації. Добровільність самоосвіти передбачає високу міру мотиваційної сфери студента – системи його ціннісних орієнтацій, сукупності потреб і цілей, які визначають шляхи розвитку й самовираження потенційних здібностей особистості. Позитивна мотивація до самоосвіти майбутнього управлінця-професіонала полягає в усвідомленні ним особистісної та суспільної цінності професійного самовдосконалення, виробленні внутрішньої потреби, емоційно-вольового механізму подолання труднощів.

Список використаних джерел

1) Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. – СПб.: Евразия, 1999. – 320 с.

- 2) Психология кризисных и экстремальных ситуаций: Психодиагностика. Психологическая помощь: учеб. пособие / коллек. авторов; под ред. Н.С. Хрустальной. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2013. – 142 с.
- 3) Сисоєва С.О. Психологія та педагогіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання /С.О.Сисоєва, Т.Б.Поясок. – К.: Міленіум, 2005. – 520 с.

ЗЕЛЕНЯК В.С.,
ПИНЗЕНИК О.М.,
Мукачівський державний університет, Україна

ПРОБЛЕМА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ

Динамічні процеси, що відбуваються в Україні, торкаються й сфери освіти, загострюючи проблеми підготовки майбутніх педагогів. Процес входження до європейського і світового освітнього простору зумовили зміну ставлення суспільства до проблем самоосвіти майбутнього вчителя, вихователя, організатора освітнього процесу, їх самовиховання та саморозвитку.

У сучасній освіті особливої значущості набуває підготовка активного, ініціативного педагога, здатного до постійного самовдосконалення, спроможного бути конкурентоздатним і реалізувати свій потенціал на користь суспільству. Ефективність професійної підготовки майбутнього педагога залежить від сформованості в нього готовності до самовдосконалення.

Незважаючи на значну кількість праць, присвячених проблемі самовдосконалення майбутніх фахівців у сучасній вітчизняній і зарубіжній філософії, педагогіці, психології, соціології вона залишається однією із найдискусійніших. Аналіз попередніх джерел свідчить про те, що проблема самовдосконалення педагога є об'єктом наукового інтересу багатьох науковців.

Самовдосконалення є предметом особливої уваги в історико-філософській традиції. Тему самовдосконалення особистості, можливості її самореалізації як запобігання різним деструкціям досліджують А. Адлер, Р. Ассаджолі, І. Ковальчук, А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл. Проблеми підготовки майбутніх фахівців, спроможних у своїй професійній діяльності до самоактуалізації, самореалізації, самовиховання, самоуправління й самовдосконалення, висвітлені в працях Н. Білик, В. Гриньової, Л. Кондрашової, В. Лозової, І. Ляхової, Л. Нечепоренко, Л. Рибалки, В. Северенюка, Л. Сущенко, І. Шиманович та інших учених.

Аналіз наукових джерел показав, що проблему самовдосконалення майбутніх учителів висвітлено в працях Л. Бекірової (готовність майбутніх учителів до застосування інтерактивних технологій), О. Жерновнікова (дидактичні засади підготовки майбутніх учителів), О. Пинзеник (готовність майбутнього вихователя дітей дошкільного віку до формування етнопедагогічної компетентності).

Аналіз наукових праць доводить про необхідність їхньої наукової інтерпретації щодо формування у майбутніх педагогів готовності до самовдосконалення в процесі професійної підготовки.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>